

Google keresés[Web](#) [Kerikata.hu](#)

Repülőszőnyegen Córdobaba

— Régi muszlim városok 1. —

(A Gondolat, 2001. április, 40. o.)

© 2001 Ambrus Attiláné Dr. Kéri Katalin egyetemi docens

Az iszlám civilizáció kibontakozása idején alapvetően városi civilizáció volt. A biztos megélhetést nyújtó oázis, a „földi paradicsom” utáni szomj a sivatagi beduinoktól való örökség. A muzulmán történelem a letelepedett városlakók és a nomád életformát kedvelők közötti állandó párbeszéd története. Történészek véleménye szerint a muszlim kultúra virágzásának csúcspontját a városokban érte el, főként azonban a több százéves, sőt milliós lakosú metropoliszokban, amelyekbe cikksorozatunk képzeletbeli repülőszőnyegen elutazunk.

A középkorban Európa legnagyobb városa Córdoba volt, mely – mint a kalifátus központja – a 10. században élte fénykorát. A Guadalquivir folyó partján fekvő belső magját fal vette körül, melynek hét nagy kapuján át lehetett közlekedni. 21 kerületre oszlott a település, és a belső város területén legkevesebb háromszázezer (más becslések szerint ennél jóval több) ember élt. A városfalon kívül található külső városrészekben is sokan laktak, és jelentős uralkodói építkezések is folytak. Itt, kívül állt például az a palota (*Medina az-Zahra*), amelynek az építésén mintegy tízezer kőműves és más szakember fáradozott.

A város kerülete a 10. század végén 12 kilométer volt, átmérője pedig mintegy 6 kilométer. Utcái kövezettek voltak, és esténként kivilágítottak. A kortársak leírásai szerint a városban mindig nagy volt a forgalom, az emberek jöttek-mentek a piacokra, a mecsetekbe, a közfürdőkbe és kávéházakba. A köztereken cseréltek gazdát a különféle árúk, a rabszolgák és a gondolatok.

Egy utazó, al-Maqqari a kalifátus utolsó időszakában a városban járva azt jegyezte fel, hogy Córdobaiban 1600 mecset, 900 közfürdő, 60.300 előkelő ház, 21.3077 egyszerű háztartás és 80.455 bolt található. Noha a mai forráselemzők szerint al-Maqqari kissé eltúlozta a látottakat, meglehetősen a nyüzsgő, zajos város méretein, abban valószínűleg igaza volt, hogy az emberek minden igényüket kielégíthették saját városrészükön belül, semmilyen dolog miatt nem kellett saját kerületükből kilépniük, hiszen mindent megtaláltak egy helyen: a mecsetet, az iskolát, a piacot, a boltokat, az orvost, a patikát, a szépségszalonokat és fürdőket, a könyvtárat és a hivatalokat.

Córdoba legszebb díszkécskéje az a csodálatos Nagymecset volt, amely még ma, töredékességében is mutatja a korabeli muszlim építészet magasfokú fejlettségét. A mecset helyén már az ókorban szentély állt. 711 és 785 között az ott álló Szent Vince templom egyik felét a keresztények, másik felét a muzulmánok használták. Ezt követően, hosszas építkezések után évszázadok alatt alakult ki az impozáns méretű és páratlan szépségű, hívók ezreit befogadó Nagymecset. A *mihrab*, a díszes imafülke, az épület legszebb része, bizánci mozaikmesterek irányításával készült a 10. században.

A mihrabot az évszázadok folyamán olyan sok zarándok járta körül, hogy teljesen lekoptatták lábukkal a fal mentén a kövezetet. A mecset Córdoba keresztény visszafoglalásáig (1236) folyamatosan bővült, és a hozzá kapcsolódó Narancsudvar is szerves részét képezte.

A 16. században V. Károly császár, aki sohasem látta a csodás mecsetet, megadta az engedélyt a város elvakult egyházi vezetőinek arra, hogy a mecset belsejébe keresztény katedrális építsenek. A legenda szerint a császár e szavakat intézte a cordobaiakhoz, amikor meglátta a rombolás és az újabb építkezés eredményét: „Látom, most már van valamitek, ami bárhol megtalálható, azelőtt viszont olyasvalamitek volt, amiből csak egy létezett a világon.”

